

Megjelenik ez a lap heten-
kint kétszer
csütörtökön és vasárnap.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

A szerkesztő szállása:
Színház-utca 404. szám.

NEMERE

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
minden iktatáskor 30 kr. —
Nagyobb hirdetéseknek alku
szerint. — Hirdetések fölvé-
tetnek a szerkesztőségénél.

Braşso, feb. 10-én.

Miután most a választási reform tárgyalása alkalmával az incompatibilitás kérdése — a mely már is különböző előharcokra adott okot — elfog dönteni, kötelességünknek tartottuk a „Nemere“ olvasóit az ezen kérdés feletti nézetekkel megismertetni.

Incompatibilitás annyit tesz, hogy bizonyos viszonyok között élő egyének ne választathassanak meg országgyűlési képviselőket.

Az ilyen egyének között első sorban állanak az állam hivatalnokai, mivel ezeknek existenciája és jövője a kormánytól függvén, önálló nézetekre nem képesek, elfogultak; egy szóval a kormánynak gépei, a kik a német közmondás szerint annak a nótáját fújják, a kinek kenyerét eszik. E mellett még az országgyűlésen, párt gyűléseken és bizottmányokban a drága időt elpazarolják, minek következtében az ország véres verejtékéből minden hónap elején csak amugy isten nevében liuzzák a szép fizetést.

Milyen hatalmas érvek mind ezek arra, hogy az irigyelt sorsu állam hivatalnok az ország képviselőségétől kizárassék. De nézzük a dolgot egy kissé közelebbről, — talán még sem olyan fekete az ördög, mint a milyenek festik.

Hazánkban az államhivatalnokok nagyrésze nem éhenhalástól való félelmében vállal hivatalát, hanem azért, mert kötelességének tartja tehetségeit a haza szolgálatában érvényesíteni; és igen sok az állam hivatalnokai közül, szolgálatát által a hazának saját anyagi jólétét illetőleg áldozatot hoz. Az olyan hivatalnok pedig, ki az államot hazafiságból szolgálja, egyáltalában nem gépe a kormánynak, hanem önálló férfi, ki a haza rovására kormányának bizonyára nem csinál concessiókat. És itt még az is tekintetbe veendő, miszerint azon eset ritkán fordul elő, hogy egy olyan hivatalnokot, ki hivatala nélkül megélni nem tud, a nép megválasszon képviselőjének.

A mi az idő elvesztegetését illeti, megki-

vánjuk említeni, miszerint becsületes, tehetséges és szorgalmas ember a legtöbb esetben ugy hivatali, mint képviselői kötelességeinek megfelelő. E mellett azon idő melyet a hivatalnok az országában, pártgyűléseken és bizottmányokban eltölt, az országra nézve nincsen elveszve, mert ha képes és becsületes ember, mit ugy hivatalos állása mint megválasztatása biztosít: ott is az ország javának előmozdításán működik.

Ezenkívül még az is tekintetbe veendő, hogy az administratiót érdeklő kérdésekben, az abban működő hivatalnokon kívül igen kevés képviselő tud felvilágosítást adni; az pedig legtöbb esetben lelke a közügyek vezetésének.

De még más oldala is van a dolognak. Hogy a képviselőház a parlamentaris életnek iskolája, azt mindnyájan tudjuk. Azt pedig hogy az államhivatalnokainak parlamentarizmusra szükségére ne volna, egyenesen tagadjuk. Legalább minisztereinktől azt ugyancsak megvárjuk. Most már vagy azt kellene mondani, hogy államhivatalnokból miniszter nem lehet, vagy azt, hogy a miniszternek parlamentarizmusra szüksége nincsen, vagy pedig végül, hogy megengedjük, miszerint magát miut képviselő kiképezhesse.

Tehát a hivatalnokokkal készen vagyunk; azok nem lehetnek képviselők.

De hát mások is vannak még sokan, a kik a kormánytól függenek. Vasuti concessiónariusok, consortiumok tagjai, állam javak bérlői, és isten tudja még kik, — hisz majd minden ember szeretne a kormánynál valamit kivinni.

Ezek már épen nem lehetnek képviselők, mert ezek a lelköket is eladták a kormánynak. Pedig ha jól meggondoljuk, az ezen egyének és a kormány között levő viszonyt az országgyűlés által hozott törvény szabályozza, a melyet áthágni egyik félnek sem áll jogában; és e mellett, még minden előforduló nevezetesebb esetekben az országgyűlés maga határoz. Hanem, hogy ezen uraktól mint erkölcsi kötelem meg lehetne várni, miszerint saját ügyeikben ne prokatoroskodjanak: ez már tagadhatatlan.

Az elősorolt incompatibilis esetek a jelenről szólanak, t. i. azon hivatalnokokról, kik épen szolgálatban állanak, és olyan egyénekre a kik a kormánytól bizonyos viszonyok folytán in actu függenek; de hát mi történjék azokkal, a kik a jövőre számítanak, kik csak azért concurrálnak, hogy mint képviselők könnyebben hivatalt nyerjenek, vagy másként előnyben részesüljenek; de még olyanak is lehetnek, kik egyenesen ministerek szeretnének lenni.

Ezen uri emberek, ugy hisszük, nagy mértékben elvannak fogulva. Ezekre nézve nem maradna egyéb hátra, minthogy az ország házába léptök előtt erős esküt tegyenek, miszerint legalább husz évig megválasztatások után semmi nemü hivatalt el nem vállalnak, és kerülni fogják mind azt, a mi oly viszonyban hozná, a mely által a kormánytól bár legesekélyebb részben is függővé válhatnának.

Egy tréfás ember a napokban azt mondotta, hogy ha csak az említett körülmények között lehetne valaki képviselő, akkor az országából bátran kilehetne vinni a padokat, hogy a még maradandók, az öreg Deák vortenzersége alatt, contredansot járjanak. Természetesen ez csak tréfa volt, mi legalább ugy fogtuk fel.

Valami iskolás gyermek azt állította, hogy ha felfelé huzzák a haját akkor fáj; később azt tapasztalta, hogy akkor is fáj ha lefelé huzzák, ilyen lehet az incompatibilitás kérdése is.

Dicsérjük az urat, hogy emberi számítás szerint, sem hivatalnokok, sem vasuti concessiónariusok, sem pedig képviselők nem leszünk.*)

*) A fentebbi cikkek érdekes tárggyal érdekesen foglalkozik.

Résznkről örömmel közöljük, habár mi e kérdésben most még nem foglalunk állást.

Szerk.

TÁRCZA.

A babona lépcsői.

(Folytatás és vége).

Mégis mielőtt e vidéket elhagynók — lépünk azon pompás terembe, hol mély csend uralg. Egy liberális inas ajkaira tett ujjával adja tudtunkra, hogyan viseljük magunkat, és csendesen nyitja fel azon szoba ajtaját, mely varázsfényben dereng. A nyugágyon egy festői redőkben gazdag szönyeggel gondosan betakart sápadt ifjú nő fekszik, becsukott szemekkel. Körülte áhitatos csendben több férfi és nő, közel az ágyhoz egy fiatal ember áll, ki élénk figyelemmel kíséri a szendergőt, néha-néha üterét tapogatván. A fiatal orvos megett egy öreg ur áll, kinek hasonlón hideg tekintete a szendergőt kíséri, — ki ajkait fölnyitván a legédesebb hangon így szól: „csaknem két óra hosszat fogok aludni, kilencz óra előtt négy és fél percczel fel fogok ébredni.“ Ismét mély csend. „Orvos“ kiálltja aggodalmasan a szendergőt, „tegye le ön gyorsan, mi kabátja zsebében van, az arany éget, és a gyémántok éles sugarakat lövelnek agyamra.“

A legmélyebb bámulat kifejezése közt egy piros dobozt vesz ki zsebéből a fiatal orvos, és a körül állóknak adja át, kik azt fölnyitván egy ragyogó gyűrűt találnak benne. Egy éltebb fiatal nő bámultában ájuldozik, míg az öreg ur gunyósan mosolyog. Az alvató most mély álomba merülni látszik. A fiatal orvos egy levelet von ki zsebéből és az alvó mellére teszi, ki azt minden késedelmezés és fennakadás nélkül végig olvassa. Ismét szünet.

Az alvó képén egy áldástelyjes mosoly vonul végig, miközben a legédesebb hangon így szól: „Oh hold, szenderyás hold, miként örül lelkem, hogy ismét a te fényes virányodon barangolhat!“

„Most“, susogja a fiatal orvos öreg collegájának, „most érte el az alvató legmagasabb fokát, az alvató most tisztán szellemi lény, ki minden földi benyomások, igen még a leghévesebb fájdalom iránt is érzéketlen.“

„Helyes“, válaszol az öreg Aesculap, „most tehát helyén van a tudomány és a kétkedők meggyőzése érdekében egy hathatós próbát tenni. Égessük el az alvó talpát izzó vassal és nézzük meg, hogy érzéketlen marad-e valóban. Nállam van égető eszköz és fájdalomcsillapító kenőcs is.“

A fiatal orvos állítja, hogy a nő a fájdalmat, melyet fölbredése után fog érezni, a tudomány magas érdekében elfogja szenvedni. Ekkor hirtelen hideg borzadály futja át az alvót, fölbredve fölsóhajt és rosullérről panaszkodik. Az öreg orvos éles pillantást vetve reá, szerszámait, kalap és pálcáját véve távozik, a publicum boszus pillantásaitól kísérve.

Scálánk ismertett lakói nem könnyen válnak meg azon dolgoktól, melyek élénk phantasiákat oly kellemes gyönyörködtetik, mégis bizonyos tisztelettel viselhetnek az anya — természet törvényei iránt, és ha azt mondjuk, hogy babonások, igen szívesen állítják, hogy vannak még elegendőleg fel nem fedezett természeti erők, melyek az olyasféle jeleneteknél hathatósan működnek. Abban tökéletes igazuk van, hogy a természetvizsgálat problémája nincs teljesen megfejtve, de másfelől az is igaz, hogy a természetben soha semmi sem történik visszásan, sőt ellenkezőleg természetesen. Tiszteeljük phantasiákat is, mely-

nek korántsem akarunk ellensége lenni; csak onnan kel kizárnunk hová nem tartozik, hol tényleg vezet t. i. a természeti tünemények vizsgálatánál. A phantasia szép valami, hanem az igazság százszorta szebb. Az aesthetikai természet szemléletében — melyl ényegesen különbözik a tudományos vizsgálódástól — elég tápanyagot talál a phantasia bizonyosan mindig azon tarka lepkehez fog hasonlítani, mely ezer meg ezer illatos virág közt röpkedve, a gazdag változatosság miatt nem tudja melyikre szálljon.

Hagyjuk hát ők békében virágról virágra szállni, mi pedig utunkat folytatva, emelkedjünk még fennebb és vessünk egy rövid pillantást azon országba, melyet varázs fényvel világított köd borít, s melyben minden tárgy összefolyó vázolatban jelenik meg. Ez a természetbölcsök országa, melynek néhány évtized előtt még sok, ma pedig már csak néhány gondolatokba mélyedt vándor lakosa van. Ezek csodálatos rendszerükben egy felállított elvből magyarázzák ki a természet jelenségeit sokszor a legnagyobb erőszakkal is, míg ellenkezőleg ma éppen megfordítva kell vizsgálódnunk, hogy az igazságot világosságra hozzassuk.

Idő és hely parancsolnak, azért hát csak röviden utazzuk be még scálánk azon tájékát, hol a természettudományi műkedvelők — dilettansok — laknak. Ezeknél azon igen élénk hajlammal találkozunk, mely nem fölötté nehéz uton igyekszik a természeti örök nagyszerű működéséről ismereteket szerezni. S minthogy az ilyeneknek nincs elégséges hivatásuk, ismeretük és kitartásuk a fáradságos vizsgálódáshoz, azért vezetőre van szükségük, kinek választásától függ a műkedvelő helyes vagy téves uton való haladása. Hála azonban felvilágosult korunk geniusának, a helyes irányban vizsgálódók és vezetők száma napról-napra

Brassó, 1872. febr. 10.

A „Kelet“ febr. 10-iki száma megjegyzéseket tesz lapunk 10-ik számának vezércikkére; egyszersmind megragadja az alkalmat saját álláspontját kifejezni a román activistákkal szemben.

A „Kelet“ kijelenti ez alkalommal, hogy azon cikkét, a mely ellen mi felszólaltunk, mivel a román activistákat ép úgy megtámadta, mint a passivistákat, — egyik román munkatársa írta.

Részéről kifejti, hogy az activistáktól minden jót remél a hazafias működés terén és óhajtja, hogy mentől előbb minél üdvösebb actióba kezdjenek.

Hazafiúi örömmel vesszük tudomásul, hogy elvileg nincs különbség a mi álláspontunk és a „Keleté“ közt a románokkal szemben; épen azért nem szellőztetjük a mellékkérdésekre vonatkozó némely nem osztott tételét.

Erős meggyőződésünk, hogy az őszinte jóakaratra és bizalomra azon hangja, melyet most használ t. lapársunk a románokkal szemben, a legóhajtottabb eredményeket fogja teremni a magyar és román nemzetiség egyetértésére s ezáltal hazánk emelkedésére, — mihelyt általánossá lesz és tetteinkben is kölcsönösen nyilvánulni fog.

A románok megnyerhetők, mert hazánk fennállása ép úgy életérdek rájuk, mint ránk nézve.

Ha pedig ők megnyeretnek, nem fenyegethet többé nagy veszéllyel a hazánkbeli kisebb nemzetiségek netalan bekövetkezhető nyugtalanodása sem.

Sepsi-Szent-György, 1872. febr. 6 án.

A magyar kormány mindjárt működésének kezdetén két megnyerő tényvel kívánta megörvendeztetni a székelységet, t. i. a revindikált havasok visszaadása és a lóbeszerzési alapnak iskolai célra lett elhelyezésével.

Azonban a lóbeszerzési alap hová fordítása körül, midőn tanácsadói elhittették, miszerint ezen összegnek iskolai célokra kötelezett fordításával egy szent eszme valószínűsített; midőn azt gondolta, hogy közkívánatot teljesített: kénytelen volt a nagy visszatetszést tapasztalni; — visszatetszést, melyet a szent céllal szemben az állított jogosultság megtagadása, s a közkívánat ellen az érdekeltek meghallgatásának mellőzése szült. —

Ezen jelenség, hogy jótékonyága elégtelenség-gel fogadtatott, — visszatetszett a kormánynak is.

Panasz, panaszt ért. — S mert nemcsak meg nem adatott, de el sem ösmertették a jogosultságnak ezen vagyoni felett lehető rendelkezési szabadsága, és mivel ezen nézet pártolást talált Háromszék bizottmány-gyűlésén, s mert talán jótalanul is avatkozott ezen kérdésbe hatáskörénél fogva azon testület, melyben a tulnyomó többség volt nemes: lábbra kapott a hit: „az urak nem akarják; az urak ellenzik, hogy a székelység saját pénze felett rendelkezessék.“ —

A vagyoni kérdése egyébiránt is feltékenynyé tesz. Nálunk barátságos ellenséget csinált. A nemességet úgy nézték mint osztályuk roszakaróit, kikkel szemben ösztönszerűleg sorakoztak ők, az érdekeltek. — A különbség élesebb lőn. —

A sértett jogérzet nem tudta kifejezni magát, és a rajta elkövetett méltatlanságot úgy vélt elégtételt szerezni, ha mást is azon hajóba ránt, — s mert a sérelem enyhül ha mást is bajban lát: kezdék emlegetni: osszújk fel, adják közczélra a földesurak valamint a jobbágyok is a kapandó kárpótlásokat.

Ezen fesszegetett s nyíltan hirdetett eszme, megint osztály ellen irányozva, hasonlólag vagyont érdeklőleg feltékennyé tette az illetőket.

növekedik, kik az igaz uton szerzett ismereteiket jelesnél jelesebb könyvekben összefoglalva, mindenkire nézve lehetővé teszik a természetet, annak erőt és tüneményeit ismerni. S így végre kedves olvasó megérkeztünk lépésünk legmagasabb régiójába, hol a tudomány valódi emberei honolnak, kik a természetet és ennek törvényeit komoly, eruyedetlen szorgalommal buzgólkodnak vizsgálni és így az arany igazságot napfényre hozni. — Sorakozunk hát mindannyian ez utóbbiak zászlója alá, s lankadatlanul előre haladva írjunk ki minden tévest, minden babonást!

Bedő József
egyetemi polgár.

Az érintett mozgalom folytán, tömörülésre és ellenállásra érzi magát felhiva a volt jobbágyság. Így, minden komoly ok nélkül, mint külön érdekelt testület előállott a harmadik kaszt, s ma él, mint külön osztály. — Él, táplálkozva feltékenységből, hízalva irigység és bizalmatlanság által! —

Ha csak ennyiből állna a kérdés; ha a szétszakadást szító okok ennyiben megszüntek volna: még csak „hagyján!“ De ott vannak a mindennapi jelenségek: az urbéri viszony megszüntetése okából élére állított kérdések. — Az erdő, legelő, koresmárlási, faizási jogok arányosítása körüli eltérő nézetek; a tájékozatlanság, mely a bíróságok és az érdekelt feleknél mutatkozik; az egyöntetőség hiánya; eltérő és ellentmondó intézkedések; a különböző felfogás: ki tekintessék birtokosnak; az egyenlő jogosultság kérdése, volt nemes, és volt katonák közt; az illeték kiszabása ezek részére s az 1848 év után tekintélyes vagyont szerzett jobbágyok számára, mint a mindennapi életben ismétlődő vagyon érdekek, fokozzák s növelik a távolodást, — annál inkább, mert ezen esetekben nem személyek, hanem volt és már újból létesült osztályok állnak egymással szemben.

A közel kilátásba tett községek rendezése új anyag: pártok helyett osztályok alakulására!

Mint hogy a községi képviselőt kezébe van letéve az önkormányzati jog gyakorlása, a már érintett vagyonérdeket mindenik osztály veszélyeztetve látván s maga részére kizsákmányolni akarván: osztály szerint alakulnak a pártok. —

E kérdés osztályokra bontá az egyes községeket. A tüzet tápláló hamis proféták pedig gomba száma születtek, mindenik osztálypárt élén, éles torku szájhűsök matedorkodnak.

Mi történt a közeli megereendezésekor némely jelöltek kihagyásával, s kik ennek okai: a napi sajtó tárgyává lőn. — Hogy ily tények megboszulják magukat, oly természeti folyománya az eseményeknek, mint bizonyos, hogy a nappal tényleg váltja fel.

Ezért hálát nem szavazunk a lecsilapítandó kedélyek felizgatónak, azt se bannók, ha a felhívott harag boszuja rajtuk keresne kielégítést. — De ők reánk — több meg nem érdemeltre — hozák a vihart.

Azonban, most az a feladat: miképen csilapítsuk le, hogy értsük meg egymást s azon érdekközösséget, melyet e tiszta magyar helyiségek nem megtámadni, de védenie kell. —

D. Veres Gyula.

Brassó, febr. 13.

Lapunk mult számának azon közleményére, melyben megrovólag említettük, hogy Onitiu pótbíró ur a sepsi-szt.-györgyi törvényszék körében román nyelvű jegyzőkönyvet vett föl, — neheztelő megjegyzéseket hallottunk.

Mindenek előtt ki kell jelentenünk, hogy azon közlemény hozzánk jogtudományban jártas és eddig hitelesnek tapasztalt egyén által a helyszínéről küldetett be.

Mi minden vidéki tudósítás hitelességének utána nem járhatunk; épen azért lapunk mindig nyitva áll tárgyilagossá czáfolatoknak.

Hanem a neheztelés még nem czáfolat.

Lehet egy eset, melyben Onitiu urat törvényeink szerint is méltatlanul érte a megrovás, az t. i., ha valamely félnek határozottan kifejezett kívánatára kihallgatási jegyzőkönyvet vett föl románul.

Ha így van, akkor készséggel visszavonunk minden megrovást. Mint azonban kérdéses cikkünkben is kifejeztetett, ezen eset nem látszott valószínűnek azon körülmény folytán, hogy Háromszéken a g. keleti és g. kath. vallásu lakosok anyanyelve is rendszerint a magyar. A neheztelő urak jól teszik, ha ezen körülményt világoztatják föl.

Politikai szemle.

A bécsi alkotmánybizottság albizottságának jelentése a galicziai resolútió tárgyában oda nyilatkozik, hogy galicziára nézve kivételnek a reichsrath törvényhozása alól a kereskedelmi, illeték megszabási, hitelintézeti, biztosító társulati ügyek, valamint a bankok — kivéven a jegybankokat — mindez azonban a birodalmi törvények által előirt formák figyelembe vételével történik.

Továbbá megnyeri Galiczia a törvényhozást a képviselők, gymnasiumok, egyetemek, rendőri bűnügyek, toloncozás, gyámság, telekkönyvek, békebíróságok s az első és másod folyamodásu politikai közigazg. hatóságok fölött.

Ezeket kívül külön minisztert és a legf. törvényszéknél külön senatort nyer Galiczia; kap továbbá a birodalmi budgetből évenként egy általánösszeget közoktatási és közigazgatási célokra, a korábbi budgetben e célokra fordított összegek arányában, mely összeg azonban minden öt évben revisió alá vétetik.

A galicziai képviselők nem vehetnek részt a reichsrath tanácskozásaiban, ha oly tárgyak vannak napirenden, melyek Galicziát illetleg a galicziai törvényhozás alá tartoznak. E törvény érvénybe lép a gal. országgyűlés összeüléseivel. A jelentés hallgat arról, vajjon közvetve, vagy közvetlenül választatnak-e a galicziai képviselők. — E törvény elfogadása a gal. országgyűlés részéről a ruthenek kimaradása miatt kétes.

Berlinben a román vasutársaság és felügyelő tanács e hó 10 én kötött végleges szerződést Stroussberggel, melynek értelmében ez utóbbi most mindjárt négy, és további öt év alatt még két milliót fizet, mely utóbbi összegért 5% kamatot fizet s biztosítására kifogástalan garantiákat nyújt. Az 1871 január 1-én és apr. 1-én lejárt szelvények a szerződés formalis aláírása után fizettetnek ki Bukarestben.

Madridban attól lehet tartani, hogy a republikánusok az egész országban felkelnek; Castelar állítólag kiáltványt bocsátott ki elvtársaihoz.

V e g y e s.

(A hazai magyar és román nyelv) nagyobb mérvben terjesztése végett alóírttak 1872 február 9-kén egy társaskörben elhatározták egy oly egylet alakítását, melynek tagjai „becsület szóra“ magukat arra kötelezik, hogy magyar és román hazafiak, ha együtt bárhol is találkoznak és értekeznek: ezt más nyelven, mint magyar vagy román nyelven, nem tehetik. Minden tagja az egyletnek, ki ezen fogadalmát áthágja, illetőleg ki más mint magyar vagy román nyelven beszél, minden idegen szóért 20 krt tartozik fizetni az egylet pénztárába.

Az egylet következő tagokból alakult meg:

1. Almasán Dávid, brassói román gymnas. prof.
2. Popia János, „ „ „ „
3. Dobrán János, brassói román tanító.
4. Teörök Károly, hosszufalusi királyi aljárásbíró.

5. Verza Alexe, hosszufalusi román tanító.
6. Verza Jeromos, hosszufalusi román pap.
7. Roskuletz Voiku, hosszufalusi birtokos.
Az egyletnek elnöke: Almasán Dávid.
„ pénztárnoka: Teörök Károly.
„ jegyzője: Verza Alexe.

A begyűlt bírsági pénzek (büntetések) összege minden évben magyar és román könyvek vásárlására fog fordítottatni, melyek egy Hosszufaluban alapítandó magyar és román olvasó egylet számára fognak adadni. Az egyletbeli belépést illetőleg bejelentés történhetik akár az elnöknél, akár pedig a pénztárnoknál vagy jegyzőnél.

(Kegelet oltára.) Dimitrievics Miklós bács-bodrogmegei tanfelügyelő fölhívta a közönséget, hogy Eötvös nevére alapítványt tegyenek, melyből aztán szegény tanuló gyermekek segélyeztetnének. Ez alapítványok létrehozása céljából Szabadka város közönsége 2.000, Zenta város képviselőisége 560, Veprováz község képviselőisége 100, Csávoly község 37 frt. 50 kr. Feketehegy községe pedig 718 frtot adományoztak. Ennek folytán a közoktatási miniszterium a nevezett községeknek köszönetét nyilvánítja. Bizony szebb és méltóbb emléket nem emelnek sem egyesek sem testületek a boldogultnak, mintha nevére oly alapítványokat tesznek, melyeknek czéja a szellemi haladást a szegényebb sorsuakra nézve is lehetővé tenni. Egy ily alapítvány sokkal többet mond mint egy óriási szobor.

(Nevezetes dohányzó egyéniségek.) Egy külön utána járt, hogy hány nagy ember szerette a dohányt — hány nem. Jonson, e művészetben nagy műértő volt. Hobbes, ebéd után számtalanszor pipára gyújtott. Milton lefekvés előtt mindig egy pohár vizetivott s egy pipa dohányt szívott. Newton Izsák, akkor is dohányzott Woolsthorpi kertjében, midőn az a nevezetes alma lecsett. Addison minden órában pipázott. Fielding pipázott és bagózott. Shelley, Wordsworth és Keat soha sem dohányoztak. Coleridge, midőn az opium használásával felhagyott, nagy tubákos lett. Campbell is szerette a pipát. Scott Walter ebéd után rendszeren egy pipát szívott ki, s ha utazott a kocsiban, folytonosan dohányzott. Byron a dohányzás élvezetéről verset is írt Goethe és Shakespeare nem dohányoztak. Tennyson szintén nagy dohányos. Dickens, Terold és Thackeray mind pipáztak. Moore Tamás nem szerette, általában az irr férfiak kevesebbet dohányoznak mint az angolok. Wellington épen nem állhatta még a szagát sem. Peel szintén ki nem állhatta. Disraeli, kivált ifjabb korában szerette a hosszuszaru pipát, de később „a szerelem sirjának“ nevezte.

(Egy új Rotschild.) Fogarasban egy Isaky Nathán

nevezetű kereskedő eddigi nevét Rothschildra változtatta át. — Kérdés vajon nem szül ezen nagy esemény háborút?!

(A magy. bank kérdés) feletti vita a deák körben f. hó 10-én délutánra volt kitzúve. A vitakozás irányáról, eredményéről még nem értesültünk s így nem tudhatjuk a párt többségének mi a nézete e fontos kérdést illetőleg; de nem lehet e kérdést eléggő figyelmébe ajánlani a képviselőknek, mert annak miképeni megoldása anyagi életünkre elhatározó befolyása.

(Az éjszaki fény Párisban) mely közelebről minket is gyönyörködtetett — egy gyermek, ki ezen szép természeti tünemény látásán hosszasan elmélázott a következő naiv de szomorú kérdésre indította: „Mama hát a kommunisták most az égben vannak, hogy az isten háza is ég?”

(Egy hiéna a sírok közt.) A „Hon“ nak írják Nyáregyházáról, hogy a temető, melybe Nyári Pál hamvait örök nyugalomra helyezték, s hová leginkább katolikusok temetkeztek, mint Néhai Nyári Pál birtoka köztudomáslag jelenlegi birtokosa által Pest megyének tulajdonjoggal átadott. Mindezek ellenére Vághely János irsai plébános mult január hó 21-én Nyáregyházán megjelent (mely mint filialis hely, Irsához tartozik) a temetőben levő fákat kivágatni akarta. A közbirtokossági gondnok tiltakozása után ugyan eltávozott, de január 27-én ismét megjelent, látító beszéddel a lakosság katolikus részét a temetőbe kiparancsolta, s maga is személyesen fejszét ragadott, ezen felkiáltással „utánam jöjjetek, a ki előmbe áll azonnal levágom“ s rá mutatva Nyári Pál sírjára, felkiáltott: ezt is kihordatom innét, mert az árokban van helye, ne szentségtelenítse e temetőt; ugy szinte a reformatus vallást durva sértő kifejezésekkel szidalmazta, — s a temetőben levő fák legnagyobb részét kivágatta. Ezen erőszakoskodás tavrát utján az alispánnal tudatva lett, ki is a garázdálkodó pap befogását azonnal el is rendelte, de a félszázados fák alig néhány kivételével már akkor ledöntettek. Befogását megérezvén jó előre a községből megszökött. —

(A Kronstädter Zeitung) figyelmébe ajánljuk Bismark herczegnek a képviselőház febr. 9-iki ülésén mondott beszédéből a következő részletet: A papság a vegyes nyelvű kerületekben harcol a német nyelv tanítása ellen. Nyugatporoszországban egyes helyeken eltávolított a német nyelv használata, mi azt bizonyítja, hogy ama igazgatásoknak, kedélyességünk folytán, mily nagy hatalma volt. De ez utóbbi megszűnik; mi tudjuk, mivel tartozunk az államnak. Mi javaslatokat fogunk készíteni, hogy a lengyelekkel a német nyelv jótékonyágát élveztessek, és ebben Franciaországnak Elsassban adott példáját fogjuk követni.

Látja „Kronstädter“ ur, a némettől is megtanuljuk a mi jó. —

(Csárdás.) A new-yorki magyarok 7 csárdást táncoltak egy bálban. Az amerikai nők ugy elsajátították a csárdást — a F. L. levelezője szerint — mintha nem is Amerika rengette volna bölcsőjüket.

(A Deakkörben) e hó 10-ikén három nevezetes tárgy volt kérdés alatt. A bankkérdés, az országgyűlés tartamának 3 évről 5 évre való meghosszabbítása és a parlament építése végett kiküldendő bizottság.

A bankkérdésre vonatkozólag Kerkápoly pénzügyminiszter annak egész történetét mondta el.

A sort a kiegyezési tárgyalásoknál kezdte meg s azon nevezetes nyilatkozatot tette, melylyel a kiegyezés előmunkálataiban részt vett összes magyar tagok egyetértésnek, hogy 80 milliónyi adósság 1867-ben azon sorozatban melyben az összes államadósságok részletesen elősoroltanak, világosan előfordul s így ez adósság is benne foglaltatik azon összegben, melyért Magyarország bizonyos megmáshíthatlan évi illetéket fizet. Az ország csak az államje-

gyek és salinákából álló függő adósságért vállalt külön jótállást s így a 80 millió bankadósság Magyarországot a legkevésbé sem illeti!

(A „Kronstädter Zeitung“) hétfői számát olvastuk; egyelőre csak annyit jegyzünk meg, hogy gyönyörködtünk rajta, és igérjük, hogy gondunk lesz rája.

Közigazgatási rovat.

Vázlatok az erdélyi vasúthálózatnak Oláhországgal való összeköttetése érdekében.

Az Oláh-Moldva fejedelemség miniszterei, több országgyűlési képviselő, a fő és kisebb városok kereskedői, iparosai, azon általános óhajt fejezik ki, hogy a magyarországi — különösen Erdély területén átvonuló vaspályahálózat Oláhországgal az alább kijelölt helyeken köttessék össze. —

1. A vaskapun át Orsovánál.
2. A vulkánon át, keresztül Schiel völgyén.
3. Brassó mellett. Itten két helyet tűzött ki az általános kívánság:

az egyik a Cămpina melletti sóbányától a Doftana völgyön keresztül fel Predealusig. E hely az ugynevezett Ó-sáncz mellett van;

a másik viszont a Cămpina mellől volna kiindulandó, és irányát a Práhován, a Prédán vagy Sipod völgyön folytatná.

Ez utóbbi irányban építkezési nehézségek mintegy két mértföldnyi területen lennének az „Uretz“-nél. E kevés rész is Romániához tartozik.

E szerint mint mindkettől érdekeinek leginkább megfelelő, és mind az építkezésre nézve is legjutányosabbat: a Brassó mellett kijelölt második irányt óhajtja a nagy közönség.

4. Az Ojtoz-moldvai vonalt.
- A jelzett négy helyiségen óhajtja a vasuti összeköttetést Oláh-Moldvaország kormánya és népe.

A fennit négy helyiség közül három, névszerint: Vaskapu, Schielvölgy és Ojtozi irány a kormány részéről határozatilag ki van jelölve.

A 3-ik pont alatt említett Brassó melletti irányt jelenleg tanulmányoztatja a kormány, hogy az ottan felhözött két irány közül melyik a célznak megfelelőbb.

Még egy irány volt kijelölve; a bodzai, de erről most teljesen lemondottak, miután az ojtózi irány nem lenne messze a bodzaitól.

Oláh-Moldvaország kívánalmái ezekben foglalhatók össze. —

Most nézzük meg, hogy hazánkra nézve ezen kijelölt irányok közül, melyik elkerülhetlenül szükséges.

1. Az 1-ső pont alatt érintett „Vaskapun át Orsovánál“ Erdélyre nézve semmi érdekléssel nem bírhat, sőt ellenkezőleg arra káros befolyással lehet.

2. „Vulkánon át, keresztül Schiel völgyén“ viszont igen kevés érdekléssel áll kapcsolatban. Az itteni érdek inkább a köszénbányáért mint a kereskedés és iparért van előtérben. A kereskedés és iparra nézve pedig mi használna, miután az Oláhországi városok, valamint az erdélyiek is nagyon távol esnek ezen iránytól, és így a forgalom költségesebb.

Ezen irányt különösen a bécsi actionerek óhajtják köszén szállítás végett. Azok között különösen óhajtja Zulauf, mint legnagyobb részvényes.

3. A harmadik irány Brassótól a Prahova felé, keresztül a Tömös vagy Sipod völgyén, vagy ha itt nem lehet, az ósánczon keresztül Predealus Doftana völgyön.

Ezen harmadik irány van hivatva Erdélyt a legrovidebb uton külfölddel összekötni és így hazánk piacainak utat nyitni. Ezen irányban vannak Oláhország, Bul-

gária és Törökország azon piacai, hol hazánk kézműveit és nyers terményeit, például vasát különemű fát stb. legkönnyebben ellehet árusítani.

Ezen iránynak a most említett előnyén kívül még van a másik jó oldala: a rövideg, mely ugy az építésnél mint a szállításnál igen nagy előnyt szolgál. Ez által sokkal nagyobb versenyt lehet előidézni a bécsi kereskedők és iparosokkal, miután ők eddigelé árucikkeiket olcsóbban szállították a Dunán Giurgeváig mint mi erdélyiek; — történet legyen a szállítás Marosszékről, Besztercevidékről, Küküllőmegyéből, Medgyes-, Segesvár-, Köhalomvidékről, Udvarhelyszék, Csik-, és Háromszékről vagy Erdővidékről.

Hogy ezen irány van egyedül hivatva hazánk anyagi érdekeinek előmozdítására, bizonyítja a mult. Ez irányban volt ugyanis a közlekedés a forgalom legelőre haladottabb.

A bármely részről jövő érdekek tömege ezen irányban összpontosul.

4. Az ojtózi irány Háromszéken át Moldvába vezet. Ez irányban eddig nem volt oly nagy a forgalom, mintán Brassótól az erdélyi határszél több mint 12 mértföldre esik, és a határszélől Galatz, Braila stb. jelentékeny piacokkal bíró helyek viszont 12 mértföldnél nagyobb távolságra esvén, a közlekedés a távolság miatt gyengébb volt.

Igen óhajtandó az itteni összeköttetés, miután ezen irány a székelyföld — jelesen Háromszék kereskedése, ipara és nyers terményeinek ez által kedvező ut nyitnatnék. —

Végül van még egy hely kijelölve irányul. Ez a Budza vagy Kraszna völgye. Itten azonban semmi oly érdek nem lehet, mely a Brassó melletti ellen szíllhatna. Ez irányban többnyire puszták, hegyek, sziklacsoportok vannak, melyek a mellett, hogy az építkezést igen nehezíték, másfelől tért nyitának idegen népek bevonulásának stratégiai szempontból.

Végül állításaim igaz voltára bátor vagyok hivatkozni azon alapon, hogy én mint a brassai vasuti bizottság tagja hosszab időre voltam kiküldve a helyszínek tanulmányozására.

Kászony István m. k.

Nyilt-tér.

A sz.-kereszturi állami tanító képezdében f. évi Márczius 20., 21. és 22. napjain tanító képességi vizsgálatok fognak tartatni, miről minden jelentkezni kívánó oly megjegyzéssel értesítetik, hogy folyamodványát, melyhez keresztlevele, tanulmányairól és eddig folytatott pályájáról s erkölcsi magaviseletéről szóló bizonyítványai csatolandók, legkésőbb f. évi márczius 6-ig alólirhoz küldje be. Az igazgató tanács megbízásából.

Sz.-Keresztur 1872. Február 8-án.

Sándor Mozes,
m. tanfelügyelő.

Bécsi tőzsde és pénzek Brassóban Febr. 13.

	Pénz.
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	71 10
„ „ „ papírban	62 50
1860-ki sorsj. kölcsön 100 ft.	103 —
Nemzeti bank részvény	846 —
Hitelintézeti	348 —
London	113 60
Ezüst	112 —
Napoleon'or	9 4
cs. k. arany	5 44
Lira	10 45
Magyar földteherm.	80 —
Bánáti	77 75
Erdélyi	75 50
Porosz tallér	1 70
Rkosár	1 80
Rubel	1 80

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Orbán Ferencz.

HIRDETÉMÉNY.

A brassai Görög-keleti-megye részéről ezennel közzétett hírvételek, miszerint a nevezett megyének Fogarasz vidékén Felső Szombathelyán, és Fojána Meruhaj községeiben levő birtokai — azokhoz tartozó minden királyi javadalmakkal — és más egyéb bírtmi nemű járulékokkal egyetemben — és pedig mindentek jószágára, külön külön: — folyó 1872-ik év Szt György napjától vagy is Aprilis 24-ikétől kezdve, hat egy másutáni évekre — árverezés újján hasznosításra fognak adatni, mire határnapul folyó 1872-ik év Márczius 5-ik napja tűzött ki, hová megjelenni a vállalkozók ezennel felhívotnak.

Az árverezés — a nevezett megyének itten Brassóban a lópiácson lévő 34 sz. alatti irodájában fog megtartatni.

Az árverezési feltételek — valamint szintén a hasznosítási tárgyai felől kimutatás is a nevezett megyei irodában, naponta reggeltől 10-12, és délutáni 3-4 óráig megismerelhetők — megfigyeltetvén, egyszeresmind, hogy minden vállalkozó köteles bánatpénzt a kiküldési árnak 20 százalékát előre befizetni, s egyszeresmind közokmányilag affélül magát kimutatni, hogy ő képes egy évi hasznosításra elegendő előtérítést adni.

Brassó 1872, február hó 5-én. 32 1-3

A Görög-keleti megye.

Pályázat.

Brassóvidéken Párkereszen a községi iskolának rendszerezését második tanítói állásra ezennel pályázat nyitattik. —

Ezen állásraul összekötött évi díj: 300 ft. és szállás.

A pályázni kívánók kellően felszerelt folyamatoknyokat — lehetőleg személyesen nyújtsák be az iskolaszékhez f. évi márczius hó 1-ig.

Párkeresz 1872, febr. 10. 33 1-3

HIRDETÉMÉNY.

Alólirott ajánlja magát női pipérnek, fejtiszteket, divatos kalapok és izléstelen magyar fejtőkék készítésére; ugy szintén mindennemű női pipérnek átalakítására és kijavítására vállalkozik.

Lakóhely van Szele István urnál, Mayer-féle házában, nagyutca 497 szám.

34 1-3

Értesítés.

A hosszafutási jártéktartásához tartozó jogszékségű főleletek van szerencsém értesítő adni: hogy minden béttem egyszer — minden koldon — Hosszafutásban leszek jogi értesítések és perek felvétele végett.

Ottani irodám: nagyutca 105-ik szám alatt a Kőpo János-féle házában van.

Horváth Henrik,
h. ügyvéd.

35 1-3

Legujabb Kombináció

részvényekben, melylyel most a t. cz. közönség elé lépek, 2 csoportból, négy-négy legjobbnak ismert sorsjeggyel áll, melyeknek évenként 32 huzásuk van és a befizetés tartama alatt 48 frt. kamatot hoznak. Ez oly összeállítás, mely minden eddigieket felülmul és még semminemű intézet-, bank- vagy váltóháztól nem nyújtatott; miután még a nagyszerű nyeremény-chance-ok és óriási kamatélvezet mellett kötelezem magam a B. csoportban foglalt 1860-iki sorsjegyet, ha sorozata kihuzatik, 450 frttal visszaváltani. Így tehát minden résztvevőnek minden esetben 100 frt. készpénze és külön 3 eredeti sorsjegye marad tiszta hasznul.

A. csoport:

- 1 magyar dijsorsjegy, évenként 6 huzás, főnyeremény 250.000 frt. o. é.
- 1 telyesen befizetett 400 frcos török sorsjegy, évenként 6 huzás 600.000 frc.
- 1 braunschweigi 20 talléros sorsjegy, évenként 4 huzás 80.000 tallér.
- 1 szász-meiningeni sorsjegy, évenként 3 huzás 25.000 frt. ezüstben.

E csoport évenként 6 frt. kamatot hoz és 17 huzása van: fizetendő 16 részletben 20 forintjával.

33 „ 10 „

B. csoport

- 1 1860-iki államsorsjegy, évenként 2 huzás, főnyerem. 200.000 frt. 60.000 frt.
- 1 telyesen befizetett 400 frcos török sorsjegy, évenként 6 huzás.
- 1 braunschweigi 20 talléros sorsjegy, évenként 4 huzás.
- 1 szász-meiningeni sorsjegy, évenként 3 huzás.

Ezen csoportnak évenként 10 frt. kamata van és 15 huzása 17 részletben 20 forintjával.

35 „ 10 „

Mindkét csoportnak évenként 32 huzása és a befizetés alatt 48 frt. kamata van.
Még meg kell jegyezni, hogy mind a két csoportnál a résztvevő az első részlet lefizetése után egyedül játszik az egész nyereményre s nem kell ez utóbbit mással megosztani.
Huzási sorozatok ingyen küldetnek és minden nagyobb nyerő táviratilag értesítetik.
Vidéki megrendelések utánvétellel eszközöltenek.

FISCHER M. L.

váltóháza a „Fortunához“, hatvani-utsza 16. szám Pesten.

STEINER ARMIN Fischer M. L. bankházának vezér-főügynöke.

A legmerészebb REMÉNYEIMET FELÜLMULTA!

Az 1860-iki Rothschild-sorsjegyeknek február 1-én történt kisorsolása. Legujabb játéktervemből több, mint 130 részletiv sorozata kihuzatott. Miután lekötöttem magamat a részletiv szövegében, a sorozattal huzott sorsjegyet 450 frttal visszavenni, ezennel felszólítást intézek legujabb kombinációm mindazon szerencsés tulajdonosaihoz, sziveskedjenek a részletleveleket az illető nyugtákkal vagy postai vevényekkel hozzám beküldeni, mely esetben az abban megirt 3 drb eredeti sorsjegyet ingyen úgy a maig befizetett összeget kamataival, s azonkívül még 100 forintot haszon gyanánt fogok kifizetni.

Ezen szerencsés eset által fölbátorítva, folytatom tehát a legujabb játéktervemet, és kérem a netáni megrendeléseket mennél hamarabb hozzám juttatni, mert a sorsjegy folyton emelkedése miatt, én is kényszerítve leszek a körtjegy árát feljebb emelni.

Február 15-én lesz az 1870-iki magy. díj-kölesönsorsjegyek huzása, kedvességük miatt a legujabb játéktervembe sorsjegyet is felvettem. Tíz forint, mint első részlet lefizetése után, kiki teljes tulajdonosa az ezen részletekben megnevezett 4 sorsjegynek, és nem osztozik senkivel a nyereményben.

Ismert jelmondatom: „Csak Fortunánál található a szerencse“ most is fényesen bebizonyult.

Fischer M. L.

váltóháza a „Fortunához“ Pesten, hatvani-utsza 16. szám.

Steiner Armin Fischer M. L. bankházának vezér-főügynöke.